

De schreeuw in de nacht

Het is voor het eerst gebeurd op een donkere avond in de grote vakantie. Een avond, zo donker als alleen een tropennacht kan zijn.

Het is in de slaapzaal gebeurd van een jongensschool in een plaats aan de kust van Nieuw Guinea.

Toen is er geschreeuwd. Het was een schreeuw als van een dier in doodsangst.

Meneer Van Reest is naar de slaapzaal gerend om te kijken wat er aan de hand was. De vijf jongens, die al terug waren van vakantie in hun dorp lagen dicht bij elkaar. Ze keken bang en slaapdrunken om zich heen. Maar op de vraag, wie er geschreeuwd had, kreeg hij geen antwoord. Ze keken elkaar vragend aan. „Misschien in de slaap,” veronderstelde Alfred. „Misschien heeft iemand bang gedroomd,” zei Micha.

„Nou, ga dan maar weer slapen, er is niets om bang voor te zijn,” zei meneer.

„Welterusten jongens.”
In de drukte die daarna kwam, heeft niemand er meer aan gedacht. Dat leek tenminste zo. Het was een gezellige bedrijvigheid op het internaatsterrein. Leerlingen zagen elkaar weer na een wekenlange vakantie. Daar waren de nieuwelingen, die voor het eerst uit de dorpen kwamen en in de grote „stad”

miljoenen krekels. De zware vleugelslag van nachtelijke roofvogels. Verschrikt duikt hij in elkaar als een vleermuis op het licht van zijn lantaarn afkomt en vlak langs z'n hoofd scheert.

Is dit een avond om bang te zijn? vraagt hij zich af, terwijl hij denkt aan de angstkreet van zoëven. Deze kinderen van het land kennen al die geluiden en kunnen ze thuisbrengen. Het zijn eigenlijk nog zulke boscansen. Het lijkt wel of ze nooit anders gedaan hebben dan volgens de regel van het internaat leven. Ze eten op tijd, ze gaan op tijd naar bed.

In het dorp, thuis moesten ze dikwijls zelf hun eten zoeken als moeder naar de tuinen was en vader uit vissers. En slapen? Bij volle maan sliepen ze bijna helemaal niet. Ze mochten bij de grote mensen buiten opblijven en zaten gehurkt om een vuurtje te praten. Daar bleven ze zitten tot ze in slaap vielen en als een bal omrollen. Dan bleven ze liggen en sliepen buiten.

Nee, er moet iets anders zijn dat hen bang maakt. Iets ongrijpbaars. En ik moet te weten komen wat het is. Ik zal weten wie het geweest is en waarvoor die jongen zo bang is. En niet alleen hij, maar ook de anderen, belooft meneer Van Reest zichzelf.

De kerstvakantie is aangebroken. Overal op het terrein heerst activiteit. Het kerstspel wordt voorbereid. Er wordt een troon gebouwd voor Herodes. Er worden mooie lange stokken gezocht in het bos, die worden omgewerkt tot prachtige herdersstaven. Uit goudkarton worden kunstige kronen getoverd voor de Drie Wijzen. Meneer Van Reest loopt wat rond en moet overal de resultaten bewonderen. De jongens zijn al helemaal in de sfeer. De rollen zijn verdeeld en ieder kent zijn rol goed. Waar hij ook opduikt overal zitten groepjes jongens, bezig met een karweitje. Hij wordt begroet met een brede lach. Een witte tandenrij in de bruine gezichten. Hij geniet van zijn jongens.
Op zaterdag voor kerst wordt de zaal

hij het uit en gaat terug naar z'n plaats.

Tijdens het vertellen van de kerstgeschiedenis worden de kerstboomkaarsen één voor één ontstoken. Dan gaan de lampen uit en het zachte kaarslicht verlicht de sfeer van aandacht. Het is doodstil. Af en toe roept een kleine muurnagedis enkele malen en dat klinkt bijna luid door de stilte.

Alle jongens zitten nog in de ban van het verhaal als een koor het Gloria in excelsis Deo zingt. Dan gaat er een zucht door de rijen. Wat kan die meneer mooi vertellen.

In de pauze breekt het lawaai los. Er wordt buiten gerend en gestoeld.

„Zacharias, schep jij de chocolademelk in? Alle jongens moeten voor hun eigen kroes zorgen.” Het is een gedrang rond de grote ketel. Ze moeten wel met twee tegelijk gaan scheppen.

„Daniel, wil jij met de pisang rondgaan?” „Ja meneer,” komt het rustig en Daniel loopt de keuken in. Wat is er toch met die jongen vanavond, denkt meneer Van Reest. Hij is anders dan gewoon, veel rustiger en op zijn gemak. Hij ziet er zo blij uit. Zijn ogen stralen je tegen.

Na de pauze komt het kerstspel. De jongens zijn in de pauze druk geweest om alles voor elkaar te maken. Ze werken koortsachtig achter het grote gordijn. Het is een malle vertoning als je de kleedpartijen ziet. Lange stukken stof worden als kleden gedrapeerd en om het middel vastgesjord. Een soort tulband met een afhangende doek op het hoofd en daar staat een herder. Ze moeten zich behelpen met eenvoudig materiaal, maar ze weten het toch écht te maken. Eindelijk wordt het rustig achter het grote gordijn en langzaam schuiven ze op. Het is in één keer stil geworden.

Daar zitten Jozef en Maria bij de kribbe, verlicht door een kleine stormlantaarn. Niemand merkt dat achterin de zaal de herders binnengekomen zijn. Ze schuifelen door het middenpad. Je herkent ze bijna niet, zo echt zien ze

leheems stal”. Dan gaat het gordijn dicht. Zo wordt het kerstgebeuren helemaal in beeld gebracht. De Wijzen komen door de zaal, zoekend in de hoogte naar de Ster, die hen de weg moet wijzen. En tot veler verrassing ontdekken ze boven de stal een grote goudkleurige ster, die stil hangt te schitteren in het kaarslicht. „Mooi hè?” zeggen de blikken waarmee de jongens elkaar aankijken en naar de ster wijzen. „Had je dat al gezien?” Nee, bijna niemand had het ontdekt. Nu wordt de ster beschenen door een duidelijke lichtstraal vanuit de zaal en dan zien de Wijzen de ster ook stil staan boven de stal. Ze vinden het Kind, aanbidden het en brengen hun geschenken.

Te gauw naar ieders mening gaat de avond voorbij. Alles ging zo fijn. Juichend klinkt het „Ere zij God” dat tot besluit van de avond samen wordt gezongen. Dan worden de kaarsen uitgeblazen en vertrekken de jongens naar de slaapzalen. De rommel vinden ze morgen wel. Ze zijn moe en voldaan. Als meneer Van Reest de lampen wil uitdraaien in de versierde eetzaal, ziet hij verlorene op de banken een mooi uitgesneden staf, een verformfaaide gouden kroon en boven in het halfduister hangt de ster. Hij voelt een diepe blijdschap dat deze jongens uit dit donkere land op hun eigen manier het feest hebben gevierd van het Licht dat in de wereld is gekomen, ook voor hen.

Nog een laatste ronde door de slaapzaal en dan is deze dag voorbij. Alles is al rustig. Hij laat zijn zaklamp langs de bedden flitsen. Even denkt hij nog aan die avonden dat hij hier kwam om een jongen te zoeken die zijn angst uit-schreeuwde voor duisternis en misschien nog ergere dingen.
Hé, daar zit nog iemand overeind. Meneer loopt er naar toe. Het is Daniel. „Wat is het Daniel?” vraagt meneer zacht om de anderen niet te storen. „Ik... ik wil u iets zeggen, meneer,” komt het aarzelend.
Meneer slaat de klamboe op en kruipt

**KERSTVERHAAL
VOOR DE JEUGD**

door

**LYDA HEINEN-
VAN DER MEULEN**

naar school gingen. Zij keken met grote vragende ogen naar al die vreemde nieuwe dingen om zich heen. Ook meneer Van Reest dacht dat hij het voorval vergeten was. Totdat het weer eens gebeurde.

Die avond was de dagsluiting, zoals gewoonlijk in de eetzaal gehouden. De jongens waren rustig naar bed gegaan. Dat gaat niet altijd zo. Als het volle maan is kunnen ze niet slapen. De mensen net zomin als de honden, die dan met opgeheven koppen lang en klagelijk naar de maan huilen. In zulke nachten of op zulke avonden kun je nog wel eens zo'n kleine jongen tegen de bruine muur van de slaapzaal zien hurken.

Maar deze avond was het aardedonker en een beetje kil. Ieder was gauw op z'n slaapmatje onder de klamboe gekropen. Toen meneer de laatste ronde deed, waren er al heel wat jongens die zijn „welterusten" niet meer beantwoordden. Ze sliepen al.

Het was al in de decembermaand en meneer Van Reest zat juist het kerstspel nog eens door te nemen, dat zijn klas zou opvoeren met de kerst. Plotseling sprong hij overeind alsof hij gestoken werd.

Daar was weer die gil. Zo angstaanjagend en doordringend, dat hij er koud van werd.

Hij greep zijn zaklantaarn en holde het pad af naar de slaapzaal. De lichtstraal van de lantaarn flitste spookachtig door de inktzwarte duisternis.

In de slaapzaal klonk een verward geroezemoes en enkele hoogoverslaande stemmen. Sommige zaten met grote angstogen om zich heen te kijken. Maar het was weer hetzelfde liedje van de vorige keer: niemand wist waar het geluid vandaan kwam. De zaaloudste vroeg om een stormlantaarn te mogen aansteken. Meneer stemde toe om de zaak weer rustig te krijgen. „En dan hoop ik dat jullie rustig gaan slapen," zei hij.

Toen hij de deur achter zich sloot was het weer stil.

En ik weet zeker dat het één van de jongens was, verzekert meneer zichzelf. Langzaam klimt hij het pad naar zijn huis op. Vanuit de duisternis komen de geheimzinnige geluiden van een tropennacht. Het veelstemmig gesjirp van

hangen gebogen klapperbladeren als brede groene franje prachtig afstekend tegen de witte achtergrond. De kerstboom wordt uit het bos gehaald. De kaarsenhouders worden gesneden van bamboe. De kerstboomversiering bestaat voor het grootste deel uit grote en kleine bosvruchten: oranje, rood en geel. Het ziet er bijzonder feestelijk uit.

De kokkies in de inter-naatskeuken zijn nog druk bezig met het bakken van pisang en het koken van chocolademelk. Zij komen als laatsten binnen, wanneer de tweede bel geluid is. Allen hebben hun mooiste kleren aan en vol verwachting komen ze de zaal binnen. Rustig zoeken ze een plaats en al gauw wordt het stil. Ernstig kijken de donkere ogen de zaal rond.

Hoog en zuiver klinken de jongensstemmen als het Stille Nacht wordt gezongen. Na het gebed komen enkele jongens naar voren om een bijbelgedeelte te lezen. Daar komt de kleine Jeremias. Een beetje verlegen nog, nu hij als eerste aan de beurt is: Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven en de heerschappij rust op Zijn schouder. Anderen volgen. De stemmen worden vaster en duidelijker nu ze over de eerste verlegenheid heen zijn.

Daar komt Daniel naar voren. Daniel leest zo moeilijk, denkt meneer Van Reest, als hij maar niet te zenuwachtig is en blijft steken. Maar tot zijn grote verbazing en van vele anderen leest hij zonder haperen, met duidelijke stem: Het volk dat in donkerheid wandelt ziet een groot licht. Over hen die wonen in een land van diepe duisternis straalt een licht. Gij hebt het volk vermenigvuldigd, zijn vreugde groot gemaakt...

Zonder zich één keer te vergissen leest

Daar komt Daniel naar boven.

eruit. De jongens beleven het zelf zo echt, dat ze niet eens merken dat de toeschouwers hen onderzoekend aankijken om erachter te komen wie wie is. Hier en daar wordt gegrinnikt om een verkeerd geraden naam. De meeste jongens volgen het spel van hun vriendjes dat met grote ernst wordt opgevoerd. Zoekend kijken de herders rond en vinden dan de stal. Ze kloppen zacht aan en worden binnengelaten. Het is ontroerend als ze op hun knieën vallen en het Kind in de kribbe aanbidden. Dit is volle ernst. Op dit moment is het voor hen geen spel meer, ze zijn helemaal in hun rollen.

Meneer Van Reest zit vooraan en ontdekt in één van de herders Daniel weer. Hij komt onder de indruk van de overtuiging waarmee deze jongen zijn rol speelt. Sterker nog dan de anderen. Langzaam trekken de herders zich terug, terwijl het koor zingt „In Beth-

zijn zaklamp naar beneden schijnen. „Meneer ik denk aan de avond dat er geschreeuwd is en dat u binnenkwam." Even is het stil, dan zegt hij vlug: „Dat deed ik."

„Ja Daniel? Was je bang?" vraagt meneer vriendelijk.

„Ja meneer, op die donkere avonden kwam er steeds een suangi¹⁾ bij me. Soms veraf en soms dichtbij. Als hij dichtbij kwam en me beet wilde pakken, begon ik te schreeuwen." Meneer knikt begrijpend. „Ik durfde het niet te zeggen, want ik was bang dat u me uit zou lachen en het niet zou begrijpen... Ziet u wel eens suangi's meneer?"

„Nee jongen, maar ik begrijp heel goed dat de duivel jullie op een andere manier bang wil maken dan ons. Hij kent jullie angst voor duisternis en daar maakt hij gebruik van. Ik ben blij dat je me dit vertelt."

„Als het weer gebeurt, dan vouw je je handen en bidt, al is het zonder woorden."

„Dat heb ik gedaan meneer en dan was het ook weg."

„Je ziet dat God sterker is dan de duivel, op welke manier hij ook tot je komt."

Daniel knikt en zegt dan: „Maar nu ben ik niet bang meer." „Mag ik weten waarom Daniel?" vraagt meneer voorzichtig.

„Ik ken nu mijn hele tekst uit het hoofd. We hebben het zo vaak gerepeeterd en elke keer begreep ik het beter van het Licht dat kwam in de duisternis. Toen werd ik helemaal blij van binnen." „Dan begrijp je ook de echte betekenis van het kerstfeest," zegt meneer. „Je zult nog wel weer eens bang zijn in je leven, Daniel, maar vergeet dan nooit wat je op dit kerstfeest hebt geleerd. En onthoud die tekst je leven lang, dat zal je altijd helpen. Nu maar lekker slapen jongen, welterusten."

„Welterusten meneer." Nadenkend loopt meneer Van Reest naar huis. Opkijkend naar de fonkelende sterrenhemel, voelt hij een diepe dankbaarheid in zijn hart.

Sindsdien heeft hij Daniel niet meer horen schreeuwen. Het Licht der wereld heeft de duisternis overwonnen. Ook in het hart van deze kleine Papoeajongen.

1) geest.